

FARUM-KOMMISSIONEN

Jmt. mdt.
-3 AUG-2010

S. Skov

Justitsminister Lars Barfoed
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

3. august 2010

Sags nr.: 547-6

Arkiv nr.: 7.10

REDEGØRELSE NR. 6 FOR FARUM-KOMMISSIONENS ARBEJDE

Folketingets Retsudvalg har den 30. juni 2010 efter ønske fra udvalgets formand Peter Skaarup (DF) stillet ministeren følgende spørgsmål:

"Spørgsmål 1294 (REU alm. del)

Ministeren bedes redegøre for status i Farumkommissionens arbejde, herunder hvornår arbejdet forventes færdiggjort, baggrunden for forsinkelsen af arbejdet, ressourceforbruget, herunder huslejudgifter ind til nu og det forventede yderligere ressourceforbrug."

Kommissionen skal i den forbindelse henvise til de årlige redegørelser til justitsministeren, senest redegørelse nr. 5 af 1. september 2009. Kommissionen har her redegjort for kommissionens hidtidige arbejde og det forventelige resterende arbejde. Redegørelserne er gjort offentligt tilgængelige dels på kommissionens hjemmeside www.farumkommissionen.dk, dels under udvalgsdokumenter for Folketingets Udvalg for Forretningsordenen på www.folketinget.dk.

Kommissionen har været af den opfattelse, at kommissionens arbejde i Folketinget (alene) hørte under Folketingets Udvalg for Forretningsordenen og har derfor i redegørelse nr. 5 nøjedes med at konstatere:

"Kommissionen er indstillet på at følge denne redegørelse op i det omfang, der måtte være ønske herom.

Kommissionen har i øvrigt noteret sig, at justitsministeren videresender kommissionens årlige redegørelser til Folketingets Udvalg for Forretningsordenen, jf. herved § 1, stk. 4, i lov om undersøgelseskommissioner, og at kommissionens hidtidige redegørelser ikke har givet anledning til bemærkninger."

Som anført i redegørelserne blev kommissionen nedsat ved ministerens skrivelse af 6. august 2003 på baggrund af Folketingets beslutning af 5. december 2002. Kommissionen påbegyndte sit arbejde 1. september 2003 og har således nu virket i knap 7 år.

Kommissionen har om sit arbejde i redegørelse nr. 5 anført:

"Kommissionen har efter kommissoriet foretaget en nærmere afgrænsning af undersøgelsens temaer, navnlig efter en væsentlighedsvurdering ud fra undersøgelsens formål: undersøgelse af muligt kritisable forhold. Kommissionens undersøgelse af fakta vil være afgrænset af den retlige ramme, der gælder for det kommunale styre, herunder om den beslutnings- og bevillingsmæssige kompetence samt krav om forsvarlig udnyttelse af offentlige ressourcer. Kommissionen er i øvrigt opmærksom på, at det er kommissionens opgave bevismæssigt at fastlægge det faktiske hændelsesforløb og identificere mulige systemfejl samt på den baggrund overveje behovet for ændring af love og administrativ praksis m.v. Det er ikke kommissionens opgave at drage konklusioner om enkeltpersoners forhold.

Kommissionens offentliggjorte afhøringsplaner på hjemmesiden omfatter eller har omfattet følgende temaer:

Organisation - udlicitering
Økonomistyring
Revision
IT
Ejendomme
Aftaler vedr. sport
Øvrige aftaler med virksomheder og organisationer
Aktivering
Velfærdsrejser
Andre kommunale aktiviteter
Rejser og repræsentation
Vælgerforeninger
Genopretning og ny organisation

Tilsynsmyndigheder
Politiets rolle
Andre afhøringer
Byrådet og dets udvalg
Udsatte afhøringer pga. straffesager"

I redegørelse nr. 5 hed det om status for arbejdet og ressourceforbruget:

"Under temaet: "Byrådet og dets udvalg" resterer afhøring af syv byrådsmedlemmer. Kommissionen påregner fra oktober 2009 at kunne gennemføre "Udsatte afhøringer pga. straffesager", herunder afhøring af den tidligere borgmester. Når hertil kommer supplerende afhøringer, er det fortsat kommissionens forventning, at kommissionen kan færdiggøre sine afhøringer i 1. halvår 2010. Derefter følger udarbejdelse af beretningen. Når henses til, at der også skal gives bisidderne rimelige høringsfrister over kommissionens udkast til beretning, jf. § 23, stk. 3 og 4, i lov om undersøgelseskommissioner, anser kommissionen det for mest realistisk, at beretning først kan afgives i 2011.

Set i forhold til tidligere redegørelser svarer dette tidspunkt for afgivelse af beretning til skønnet i redegørelse nr. 4 af 11. september 2008. Tidsangivelsen er i øvrigt blevet udskudt i flere omgange navnlig for at afvente straffesagerne, jf. om baggrunden herfor redegørelse nr. 1 af 2. september 2005.

I den såkaldte "sponsorsag" afsagde byretten dom den 20. juni 2006. Efter anke afsagde landsretten dom den 8. februar 2007. Efter anke med Procesbevillingsnævnets tilladelse afsagde Højesteret dom den 15. april 2008.

I "hovedsagen" afsagde byretten dom den 10. april 2007. Dommen blev anket. Landsretten forventes at afsige dom i nær fremtid.

I sagen mod et antal byrådsmedlemmer afsagde byretten frifindende dom den 29. november 2007. Denne dom blev ikke anket.

Som også anført i redegørelse nr. 3 af 3. september 2007 har kommissionen navnlig efter sammenhængen mellem forløbet af straffesagerne og kommissionsarbejdet under hele forløbet søgt at tilpasse ressourceforbruget efter både behov og hensynet til kontinuiteten i arbejdet frem til beretningens afgivelse. Dette har indebåret, at kommissionens formand efter orlov genoptog sit arbejde som landsdommer i tiden 1. september 2006 til 1. august 2009 på 4/5 tid for nu igen at være beskæftiget med kommissionsarbejdet på fuld tid. Sekretariatet består i øvrigt af 4 fuldtidsansatte og 1 deltidsansat ligesom en byretsdommer yder timelønnet bistand.

Ifølge Justitsministeriets regnskab for kommissionen er der fra september 2003 til og med juni 2009 afholdt udgifter på 38,6 mio. kr., heraf til lønninger 15,5 mio. kr. og til advokater 14,4 mio. kr."

Set i forhold til denne redegørelse afsagde Østre Landsret den 6. oktober 2009 dom i sagen mod Peter Brixtofte og den ordførende direktør. Sidstnævnte blev afhørt i kommissionen i oktober 2009 med start 7. oktober. Peter Brixtofte var indkaldt til afhøring over ti afhøringsdage med start den 6. november 2009, men bisidderen anmodede om, at afhøringerne blev udsat på afventen af evt. anke til Højesteret. Kommissionen traf den 22. oktober 2009 afgørelse om, at anmodningen om at lade afhøringen afvente den endelige afslutning af straffesagen ikke blev imødekommet. Samtidig tilkendegav kommissionen, at man var indstillet på at give vidnefritagelse indtil endelig dom vedrørende afhøringstemaerne om økonomi m.v. Østre Landsret stadfæstede ved kendelse af 12. november 2009 kommissionens afgørelse. Kommissionen kunne herefter påbegynde afhøringerne af Peter Brixtofte den 18. november 2009. Efter Procesbevillingsnævnets afslag den 18. december 2009 på anketilladelse var det endvidere muligt at afhøre om økonomi m.v., hvilket skete i tiden frem til 10. marts 2010. Der er taget forbehold om mulige genafhøringer.

Da bevisførelsen imidlertid som udgangspunkt er afsluttet, har arbejdet med at udarbejde beretning kunnet gå i gang. Dette skete ikke på bar bund, idet kommissionens sekretariat sammen med udspørgeren har gjort et betydeligt forarbejde i form af notater til brug for afhøringerne, men arbejdet er særdeles omfattende.

Skønnet over det endelige tidspunkt for beretningens afgivelse er vanskeligt. Som refereret i pressen er det forventningen, at der inden udgangen af 2011 foreligger et udkast til beretning. Dette udkast skal så sendes i høring til bisidderne, svarene vurderes og beretningen trykkes. Hertil må påregnes ca. et halvt år, idet høringsfristen for bisidderne er skønnet til 3 måneder, vurderingen til 1 måned og trykning 2 måneder. Derved fremkom oplysningen om afgivelse af beretning i 2012.

Som også nævnt ovenfor og citeret i pressen beskæftiger kommissionen sig med bl.a. "for-svarlig udnyttelse af offentlige ressourcer" og det kriterium må naturligvis også - af andre - kunne benyttes på kommissionens arbejde i forhold til den opgave Folketingets flertal har ønsket udført.

Under Folketingets forhandlinger den 2. december 2002 udtalte flere politikere sig om tidshorisonten for en kommissionsundersøgelse i sammenhæng med straffesagerne. Herunder udtalte Knud Erik Kirkegaard (KF) bl.a.:

”..jeg er temmelig overbevist om, at den her undersøgelseskommission vil tage år, mange år og betydelig flere år, end den ville have taget, hvis det ikke var, fordi den skulle køre parallelt med bagmandspolitiets arbejde. Under alle omstændigheder bliver det her en meget, meget langstrakt proces, uanset om man vælger regeringspartierne metode, eller man vælger flertallets metode. Det bliver under alle omstændigheder en langvarig proces. Vi skal såmænd være heldige, hvis man bliver færdig i det her årti.”

Forarbejderne er tavse vedrørende ressourceforbrug. Folketingets Udvalg for Forretningsordenen må imidlertid baseret på de erfaringer, man har med mange tidligere kommissionsundersøgelser, have haft en betydelig indsigt i ressourceforbruget ved at nedsætte en undersøgelseskommission. Denne viden må have indgået ved fastlæggelsen af det meget vide kommissorium både efter emner og undersøgelsesperiodens længde (1. januar 1990 til 6. august 2003), jf. § 1, stk. 4, i lov om undersøgelseskommissioner.

Kommissionen valgte imidlertid uopfordret at sende de årlige redegørelser til justitsministeren, herunder med oplysninger om ressourceforbrug - som ministeren kendte i forvejen - med henblik på at sikre, at Folketinget også fik den viden. For at give offentligheden samme indblik er redegørelserne løbende lagt ud på kommissionens hjemmeside.

I det følgende redegøres nærmere for lokaleforbrug og de væsentligste driftsudgifter.

Som også offentligt udtalt af kommissionens formand, er det Justitsministeren, der efter lov om undersøgelseskommissioner sørger for al praktisk bistand til kommissionen, herunder lokaler, jf. § 1, stk. 5, i lov om undersøgelseskommissioner. Kommissionen har ikke haft bemærkninger til - eller undret sig over at blive anvist lokaler på 1. sal i baghuset til en ejendom i St. Kongensgade, der allerede i en årrække sammen med størstedelen af ejendommen af ATP-Ejendomme havde været udlejet til Slots- og Ejendomsstyrelsen til brug for statslige institutioner.

Efter lokalernes indretning disponerer kommissionen over 8 kontorrum, et afhøringslokale med venteareal samt birum. Kontorlokalerne har en gennemsnitsstørrelse på 13-14 m². Et af

disse kontorlokaler har gennem årene med henblik på gennemgang og indskanning huset de dokumenter, som kommissionen i mindre portioner har anmodet om udlån af. De sidste returneredes til kommunen den 15. juni 2010, dog således at der fortsat i begrænset omfang tilgår kommissionen materiale. Dette kontorlokale er derfor aktuelt tomt. For så vidt angår afhøringslokalet med venteeareal bemærkes, at der her over 93 afhøringsdage frem til den 10. marts 2010 er gennemført 250 afhøringer omfattende i alt 227 personer. Afhøringslokalet blev endvidere benyttet af den såkaldte Skattefradragssagskommission over 30 dage med afhøring af 48 vidner (2004-2006). Herudover disponerer kommissionen over et serverrum, et rum til scanner og kopiering, et køkken, toiletter, rengøringsrum, et lagerrum bag afhøringslokalet og et teknikrum (telefonanlæg og krydsfelt).

Der er om alle temaer i undersøgelsen foretaget dokumentindsamling fra såvel kommunen som myndigheder, organisationer og private virksomheder. Kommissionen har i sit elektroniske dokumenthåndteringssystem indskannet hvad der svarer til ca. 1,5 mio. dokument sider. Heraf udgør straffesagerne hvad der svarer til ca. 25.000 sider. Udgiften til IT har været en væsentlig anlægs- og driftsudgift. Uden adgang til elektronisk dokumenthåndtering er det vanskeligt at se, hvordan opgaven med at undersøge en så stor dokumentmængde kunne være løst, og i hvert fald ikke uden benyttelse af en mindre lagerhal og yderligere personale. Efter § 22, stk. 2, i lov om undersøgelseskommissioner har bisidderne ret til at få kopi af undersøgelsesmaterialet. Her anvendes internetadgang med digital signatur. Alternativet ville derfor også være en meget stor udgift til kopiering. Serverne har endvidere været benyttet af Dan Lyngekommissionen og Skattefradragssagskommission.

Vedrørende personaleforbruget har det varieret, jf. det anførte om bl.a. formanden (1/5 tid i 3 år). Med henblik på at tilpasse ressourceforbruget efter både behov og hensynet til kontinuiteten i arbejdet frem til beretningens afgivelse har kommissionen i lyset af, at straffesagerne trak ud, frem til december 2009 også været nødt til at tage højde for den mulighed, at Procesbevillingsnævnet gav anketilladelse til Højesteret i den såkaldte "hovedsag", således som det skete i "sponsorsagen". En fuldtidsansat jurist fik andet arbejde pr. 1. januar 2010 og blev afløst af to fuldmægtige fra ministeriet med fleksibel tjenestetid for hver svarende til 1 dag om ugen. Der arbejder derfor nu i sekretariatet - inkl. formanden - 7 personer omregnet til 5 fuldtidsstillinger (4 på fuld tid, 1 på 3/5 tid og 2 på 1/5 tid). Kommissionen har den 7. maj 2010 med henblik på at fremskynde kommissionens arbejde ansøgt ministeriet om, at den i redegø-

relse nr. 5 nævnte byretsdommer, nu landsdommer, der hidtil i begrænset omfang har udført arbejde for kommissionen på timeløn, fra 1. januar 2011 bliver tilknyttet kommissionen på fuld tid i et halvt år med mulighed for forlængelse. Pågældende skal således også bruge et kontor.

Generelt har kommissionen søgt at følge princippet om, at mest muligt arbejde har skullet udføres af sekretariatet for at begrænse forberedelsesudgifterne til den advokat, der har virket som udspørger. Kommissionen har efter EU-udbud afholdt udgifter til revisorsagkyndig bistand med henblik på udarbejdelse af rapporter om den kommunale revision og om sale-and-lease-back, jf. § 6 i lov om undersøgelseskommissioner. Udgiften til bisiddere følger af de rettigheder de "personer, hvis forhold undersøges", har til bisidder, jf. § 21 i lov om undersøgelseskommissioner.

Vedrørende regnskabstallene og nærmere specifikationer heraf må kommissionen henvise til ministeriet. Om det yderligere ressourceforbrug ved evt. fremskrivning af tallene for de første syv år i måske to år mere bemærkes, at kommissionsafhøringerne har været udgiftstunge på grund af de mange advokaters medvirken (udspørger og bisiddere). Denne udgift vil kommissionen ikke have under skriveprocessen, men der følger advokatudgifter med ved advokaternes gennemgang i høringsfasen over udkast til beretning. Til gengæld bliver der lidt flere lønudgifter til sekretariatet, jf. ansøgningen af 7. maj 2010.

Kommissionen går ud fra, at denne redegørelse som de tidligere af ministeren fremsendes til Folketingets Udvalg for Forretningsordenen.

Kommissionen er som hidtil indstillet på at følge redegørelsen op i det omfang, der måtte være ønske herom.

Med venlig hilsen

John Mosegaard

formand